National Library of Israel

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

טרוד הייתי
רבותי, מרוד מאד
בהכנות לנסיעת,
„קרלסבדה"; עזבתי
את ביתי, נשותי
את עבודתי, הזנחתי
את עסקי, שכחתי הבל וכלואה, לא נהתי ולא
שקטתי, וכמעט שאמרתי נואש לשעורי הפעם,
והנה ברגע האחרון הזמין לי הקב"ת גליון
„הארץ" ולשמחתי הגדולה מצאתי בו חומר
התולי למטעמים: מאמר של הפקרות מאיזה
„חכם בלילה" בר"ת ח. ב. ואני אמרתי בהפזי
כגילאום בישעוה: ובכל זאת, טוב הטוב
„הארץ" על צירי הקטנים, ממש כבחור
הקלס...

ולמרות טרדותי המרובות התחיל הדבר
להעסיק את מחי קצת והחלותי להרהר הרהורים:

האם באמת כונו האנשים „הטובים והיקרים"
האלה רק לשם שמים? האם לא אפשר כלל
שיש כאן איזה דברים בגו?...

אין אני טירון ב"ה לענינים כאלה ויודע
אני מאז והמיד: הרבה עושה התחרות, הרבה
עושה סכלות, הרבה עושה צביעות, והרבה
עושה רגנות. אבל שלא יתאדמו בני הארץ,
במראות כמובן, לאחז עינים ולעשות להטים
ולהרתיח מצולה במקום שיש יבשה ולבוא
בפתפותי ביצים ריקות, והכל לשם תכלית אחת
ומיוחדה: בכדי להגן על הלגימה שלהם, דבר
זה לא פללתי אף מהם. למה להם כל
הקומידיה הזאת? אילו היה להם מעט
אמין־לב, הלא יותר טוב עשו אילו
באו פשוט ואמרו מפורש: אדוני!
אני הושב במבור „הארץ" ורובץ כ„אריה",
הנני, לא עליכם, נצרך גדול וחזק למשרה,
ולכן הרשוני־נא לצאת קצת כנגדכם ולעפר
בעפר על עתונכם כפעם בפעם, אולי אצליח
על ידי זה להסב את הקהל הקונה מאחריכם!

אמנם נסיתי פעם לצאת נגדכם כ„גלוי דעת"
או כמו שאומר סוקולוב, להכריז חרם דרבנו
גרשון על העתונות הזמית, ולסוף מה היה?
רק ריקלמה עשינו לכם ובעת אהם מוברים
ביפו, זה מבצר „הארץ" שמונה מאות
גליונות ליום ואנו רק שלש מאות!...
ואני, מקטני „הארץ" הגדול כ„פהוק", הנני עורך
קטן לעתון גדול כקומתי, שלא הוציא במחילה
את שנהו והלך בדרך כל „הארץ"; הז... הסולל
שלכם אבל את בשרי, ו„דרבנכם" נתקע בעורי,
שבעת עמודיכם הארוכים ממני מקצרים את
„היינו" ממש, אור ההשמל מעור את עינינו,
ולכן מוכרח אני למחות בכל עז כנגד עתונכם
„הצהוב" שבא לדחק את רגלי שכינתנו אנו.
ואני אחשורש המובע במי „השלח" הנני בעצמי
בעל בית הוצאות ספרים ויש לי חנותי לעצמי,
ולכן אמור־נא אתה בעצמך בן־אב"י, מי קודם
למי, אני או אתה? ולפיכך תסלח נא אם
אמשוך קצת בבלוריתך ואקים קול זועה על
„דרך לויצמן" ואצעק: הסולל עליך ישראל!

אולי יאמין לי הקהל ואת הקונים אצפין לי
לברי! פנו דרך! סורו ממני! Ote-toi que je
m'y mette!

הן אמנם בקשתי לנמל עם איש חסדי
שנמל עמי חסדים טובים באמריקה והמציא לי
„פרה חולבת" לשלש מאות אכסמפלרים של
עתוני, ואולם לא העיזותי אפילו להעמיד את
שמו לבחירות, ולא זאת אלא שאפילו סוקולוב
שאמר בפרוש בקהל־עם כי זוהי ה„אמביציה"
שלו להיות ציר נבחר מא"י, לא עמד אף
הוא לבחירות, ובמקומו נבחר ברנדיים!
הן אומישקין אמר בפרוש: כי שני שונאים
לישראל בעולם, האחד במוסקובה ושמו טרוצקי
והשני באמריקה ושמו ברנדיים...

דברים כאלה, בלי אותן המליצות היתרות
הייתי יכול להבין לאשורם; דברים כאלה
היה יכול גם הקהל להבין. אבל לא! הם אינם
יכולים לבוא בדרך ישרה, הם באים עלינו
ב„חכמות"...

ובכל־זאת, אומר אני, כי מכיות „הארץ"
נאות הן ועורכם „יפה", אלא שעניותם מגוולהן...
והעניות, אומרים הרמנים, אינה חרפה, ואפילו
עניות בניר להדפסה, אלא פשוט „שווייגערייי"
כלומר חוירות; וחוירי „ארצנו, כידוע, דרכם
להראות את טלפיהם שהם כשרים, ביחוד לפני
המשלחת לאמריקה או לקרלסבד. כשרות־טלפים
זו סגולה בדוקה היא לפרנסה לעורכים ולסופרים
המברכים ברכת המוציא לחם מן „הארץ". זוהי
לא פשיטת־יד בלבד לפשיטא דספרי אלא
גם פשיטת הרגל... והמאמר המחוכם של „חכם
בלילה" יוכיח!

ואני דמיתי כי כבר הגענו ל„סוף
הקומידיה" וקראתי בשמחה Finita la Comedia,
ואולם רואה אני, רבותי, כי שגיתי: באמת
חקומידיה רק התחילה וגבורת הקומידיה הזו
היא, במחילה, אשה ועל מצחה; כתוב לאמר:
זנה תזנה „הארץ" (הושע א' ב').

* * *

ברגע האחרון קבלתי את המכתב הזה
מאת מר י. דומרקי שהדגי מוסרו ככתבו וכלשונו
ממש:

מכתב גלוי להא' ה. ב.

א. נ.

אין בדעתי כלל להבוע את עלבון „דאר
היום" שהעלבה ב„הארץ" גליון תרל"ח, כי
אינני לא עסקן ולא בן־עסקן. רק אי־אלו
הערות צדדיות באתי להעיר לך וראוי שתתקן:

אתה מזכיר לרעה את הישוב הישן בסוף
דמאגר, ואתה מכנהו בשם „זוהמה", „אויר
מחניק" ועוד. ואתה רוצה לגרוף אותו. ידוע
הדע שאותה ה„זוהמה" משנות ההלוקה
והשגורות", אותו ה„אויר המחניק" הוא דוא
שסלל את הדרך ל„חיים הצבוריים הבריאים"
שאנחנו מקוים להם. דוא שבנה במרוצותיו
העלובות את כל השכונות שבירושלם, ויפו ואת
„אם־המושבות" פתח־תקוה. הוא הוא שהקריב
את הקרבנות הראשונים על מזבח ישוב הארץ.
קרא־נא את דברי ימי הישוב בארץ וידעת
שלא לחנם קראת למאמרך: „הפקרות".

בסוף אעיר לך אילו תקונים בלשון.

דע־לך שאתה כותב „עברית נרועה ונלעגת":
אין כותבים לחתיר „נגד", אלא להתור „תחת".
במקום „דאי־אמון" כותבים: „אי־האמון".
במקום זורק „עלידם" כותבים: זורק „בהם".
ועוד: מה־פרוש להתנפל „נגד" ויצמן,
בפעם דבאה כוונ־נא, בבקשה, להתנפל „על"
ויצמן.

אתה כותב: „בסגנון מכהיל היה מספר על
כל דימונסטרציה מנוחכה של עיתרות אחדות
של בתודים בתל־אביב ו„ביום השני" היה מקבל".
במקום: ו„ביום השני" יכלת לכתב ו„למחרת"
שהוא יותר מוכן.

בכלל יש הרבה מה להקן במאמרך אבל
אין אנכי נמנה בין עורכי „עתון הגון"; יבואו
הם היודעים לכתב היטב עברית, וינידו לך.

עז מות